

บันทึก

เรื่อง การรักษาราชการแทนผู้ช่วยอธิบดีกรมตำรวจทำหน้าที่หัวหน้าตำรวจภาค

กรมตำรวจได้มีหนังสือ ส่วนที่ ๓๓๔/๕๔๔๑ ลงวันที่ ๒๙ เมษายน ๒๕๓๗ ถึงสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ความว่า ตามพระราชกฤษฎีกาแบ่งส่วนราชการกรมตำรวจ กระทรวงมหาดไทย (ฉบับที่ ๒๒) พ.ศ. ๒๕๓๖ ยังผลให้มีการแก้ไขเพิ่มเติมการแบ่งส่วนราชการกรมตำรวจ กระทรวงมหาดไทย โดยจัดตั้งสำนักงานตรวจคนเข้าเมืองขึ้นเป็นส่วนราชการระดับกองบัญชาการ ยุบเลิกกองบัญชาการตำรวจภูธร ๑ ถึง ๔ และหน่วยงานในสังกัด ยุบเลิกการแบ่งเขตตำรวจภูธรจังหวัดทั่วประเทศในราชการบริหารส่วนภูมิภาค จัดตั้งกองบังคับการอำนวยการตำรวจภาค ๑ ถึง ๙ ขึ้นเป็นหน่วยขึ้นตรงต่อกรมตำรวจ จัดตั้งกองกำกับการสืบสวนสอบสวนตำรวจภาค ๑ ถึง ๙ ขึ้นเป็นหน่วยขึ้นตรงต่อกรมตำรวจ และยุบเลิกกองกำกับการตำรวจนครบาล ๑ ถึง ๑๙ และกิ่งสถานีตำรวจนครบาลในกองบังคับการตำรวจนครบาลพระนครเหนือกองบังคับการตำรวจนครบาลพระนครใต้ และกองบังคับการตำรวจนครบาลธนบุรีในกองบัญชาการตำรวจนครบาล ซึ่งจากผลการแก้ไขเพิ่มเติมการแบ่งส่วนราชการกรมตำรวจ กระทรวงมหาดไทย โดยเฉพาะอย่างยิ่งในส่วนที่เกี่ยวกับการยุบเลิกกองบัญชาการตำรวจภูธร ๑ ถึง ๔ และหน่วยงานในสังกัด กรมตำรวจจึงได้มีคำสั่งที่ ๓๙/๒๕๓๗ เรื่องกำหนดลักษณะงานและการมอบหมายอำนาจหน้าที่ความรับผิดชอบให้ผู้ช่วยอธิบดีกรมตำรวจผู้บัญชาการประจำกรมตำรวจ รองผู้บัญชาการประจำกรมตำรวจและผู้ช่วยผู้บัญชาการประจำกรมตำรวจ รับผิดชอบงานตำรวจภาค ๑ ถึง ๙ ลงวันที่ ๑๗ มกราคม ๒๕๓๗ เพื่อให้งานตำรวจภาคเป็นไปด้วยความเรียบร้อย

เนื่องจากในการแก้ไขเพิ่มเติมการแบ่งส่วนราชการกรมตำรวจ กระทรวงมหาดไทย ตามพระราชกฤษฎีกาแบ่งส่วนราชการกรมตำรวจ กระทรวงมหาดไทย (ฉบับที่ ๒๒) พ.ศ. ๒๕๓๖ มิได้กำหนดให้ตำรวจภาคเป็นส่วนราชการไว้ จึงมีปัญหาคือจะต้องพิจารณาเกี่ยวกับการรักษาการแทนผู้ช่วยอธิบดีกรมตำรวจทำหน้าที่หัวหน้าตำรวจภาคในประเด็นที่ปรากฏข้อเท็จจริงว่า ถ้าผู้ช่วยอธิบดีกรมตำรวจทำหน้าที่หัวหน้าตำรวจภาคใดไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ตามคำสั่งได้ ผู้ซึ่งได้รับมอบหมายลำดับถัดไป ได้แก่ผู้บัญชาการฯ รองผู้บัญชาการฯ และผู้ช่วยผู้บัญชาการฯ ซึ่งทำหน้าที่รองหัวหน้าตำรวจภาคและผู้ช่วยหัวหน้าตำรวจภาค จะรักษาการแทนโดยนำความในมาตรา ๒๗ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการตำรวจ พ.ศ. ๒๕๒๑ มาบังคับใช้ได้เพียงใดหรือไม่ฉะนั้น เพื่อให้การปฏิบัติราชการในงานตำรวจภาคเป็นไปด้วยความเรียบร้อย บรรลุผลสมตามความมุ่งหมายของทางราชการ กรมตำรวจจึงขอหารือในปัญหาดังกล่าว ว่า ตามความในมาตรา ๒๗ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการตำรวจ พ.ศ. ๒๕๒๑ จะสามารถบังคับใช้กับการรักษาการแทนผู้ช่วยอธิบดีกรมตำรวจทำหน้าที่หัวหน้าตำรวจภาคได้เพียงใดหรือไม่

คณะกรรมการกฤษฎีกา (กรรมการร่างกฎหมาย คณะที่ ๕) ได้พิจารณาปัญหาตามข้อหารื้อดังกล่าวโดยได้ฟังคำชี้แจงข้อเท็จจริงของผู้แทนกระทรวงมหาดไทย (สำนักงานปลัดกระทรวง และกรมตำรวจ) แล้วเห็นว่า กองบังคับการอำนวยการตำรวจภาค ๑ - ภาค ๙ เป็นส่วนราชการในราชการบริหารส่วนกลาง กรมตำรวจ ตามมาตรา ๔^๑แห่งพระราชกฤษฎีกาแบ่งส่วนราชการกรมตำรวจ กระทรวงมหาดไทย พ.ศ.๒๕๐๘ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชกฤษฎีกาแบ่งส่วนราชการกรมตำรวจ กระทรวงมหาดไทย (ฉบับที่ ๒๒) พ.ศ.๒๕๓๖ มีผู้ช่วยอธิบดีกรมตำรวจทำหน้าที่หัวหน้าตำรวจภาค ๆ ละ ๑ นาย เป็นผู้บังคับบัญชาข้าราชการตำรวจและรับผิดชอบในการปฏิบัติราชการของกองบังคับการอำนวยการตำรวจภาค และมีผู้บัญชาการประจำกรมตำรวจทำหน้าที่รองหัวหน้าตำรวจภาค ๆ ละ ๑ นาย และรองผู้บัญชาการประจำกรมตำรวจทำหน้าที่รองหัวหน้าตำรวจภาค ๆ ละ ๑ นาย รวมทั้งมีผู้ช่วยผู้บัญชาการประจำกรมตำรวจทำหน้าที่ผู้ช่วยหัวหน้าตำรวจภาค ๆ ละ ๒-๔ นาย เป็นผู้ช่วยเหลือผู้ช่วยอธิบดีกรมตำรวจในการปฏิบัติราชการของกองบังคับการอำนวยการตำรวจภาคตามคำสั่งกรมตำรวจ ที่ ๓๙/๒๕๓๗ เรื่อง กำหนดลักษณะงาน และการมอบอำนาจหน้าที่ความรับผิดชอบให้ผู้ช่วยอธิบดีผู้บัญชาการประจำกรมตำรวจ รองผู้บัญชาการประจำกรมตำรวจ และผู้ช่วยผู้บัญชาการประจำกรมตำรวจ รับผิดชอบงานตำรวจภาค ๑-๙ ลงวันที่ ๑๗ มกราคม ๒๕๓๗ แต่คำสั่งดังกล่าวเป็นเพียงการมอบอำนาจ

๑มาตรา ๔ ให้แบ่งส่วนราชการกรมตำรวจ ดังนี้

ราชการบริหารส่วนกลาง

ฯลฯ

ฯลฯ

๓๐. กองบังคับการอำนวยการตำรวจภาค มี ๙ กองบังคับการ คือ

ก. กองบังคับการอำนวยการตำรวจภาค ๑

ข. กองบังคับการอำนวยการตำรวจภาค ๒

ค. กองบังคับการอำนวยการตำรวจภาค ๓

ง. กองบังคับการอำนวยการตำรวจภาค ๔

จ. กองบังคับการอำนวยการตำรวจภาค ๕

ฉ. กองบังคับการอำนวยการตำรวจภาค ๖

ช. กองบังคับการอำนวยการตำรวจภาค ๗

ซ. กองบังคับการอำนวยการตำรวจภาค ๘

ณ. กองบังคับการอำนวยการตำรวจภาค ๙

สำหรับกองบังคับการอำนวยการตำรวจภาค แต่ละกองบังคับการ แบ่งเป็น ๕ กองกำกับการ

คือ

(๑) กองกำกับการ ๑

(๒) กองกำกับการ ๒

(๓) กองกำกับการ ๓

(๔) กองกำกับการ ๔

(๕) กองกำกับการ ๕

ฯลฯ

ฯลฯ

ให้ผู้ช่วยอธิบดีกรมตำรวจปฏิบัติราชการแทนอธิบดีกรมตำรวจตามมาตรา ๒๘^๒ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการตำรวจ พ.ศ.๒๕๒๑ และมาตรา ๓๘ (๗)^๓ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ.๒๕๓๔ มิใช่เป็นคำสั่งแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งในกองบังคับการอำนวยการตำรวจภาคตามมาตรา ๒๔ (๘)^๔ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการตำรวจ พ.ศ.๒๕๒๑ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยประกาศคณะรักษาความสงบเรียบร้อยแห่งชาติ ฉบับที่ ๓๘ ลงวันที่ ๒๘ กุมภาพันธ์ พ.ศ.๒๕๓๔ แต่อย่างใด การปฏิบัติหน้าที่ของผู้ช่วยอธิบดีกรมตำรวจทำหน้าที่หัวหน้าตำรวจภาค ผู้บัญชาการประจำกรมตำรวจและรองผู้บัญชาการประจำกรมตำรวจทำหน้าที่รองหัวหน้าตำรวจภาค และผู้ช่วยผู้บัญชาการประจำกรมตำรวจทำหน้าที่ผู้ช่วยหัวหน้าตำรวจภาคจึงมิใช่เป็นการปฏิบัติหน้าที่ในฐานะเป็นผู้ดำรงตำแหน่งผู้บังคับการอำนวยการตำรวจภาค รองผู้บังคับการอำนวยการตำรวจภาค และผู้ช่วยผู้บังคับการอำนวยการตำรวจภาค

ดังนั้น การที่ผู้ช่วยอธิบดีกรมตำรวจทำหน้าที่หัวหน้าตำรวจภาคไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ตามที่ได้รับมอบอำนาจจากอธิบดีกรมตำรวจตามคำสั่งดังกล่าว จึงไม่ใช่กรณีที่ผู้ดำรงตำแหน่งไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ตามมาตรา ๒๗^๕ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการตำรวจ

^๒ มาตรา ๒๘ ในกรณีที่ส่วนราชการใดมีผู้ดำรงตำแหน่งรองหรือผู้ช่วยหรือมีทั้งผู้ดำรงตำแหน่งรองและผู้ช่วย หัวหน้าส่วนราชการหรือผู้รักษาการในตำแหน่งหรือผู้รักษาราชการแทนหัวหน้าส่วนราชการนั้นจะมอบหมายหรือมอบอำนาจให้ผู้ดำรงตำแหน่งรองหรือผู้ช่วยปฏิบัติราชการแทนหัวหน้าส่วนราชการนั้นก็ได้

^๓ มาตรา ๓๘ อำนาจในการสั่ง การอนุญาต การอนุมัติ การปฏิบัติราชการหรือการดำเนินการอื่น ที่ผู้ดำรงตำแหน่งใดจะพึงปฏิบัติหรือดำเนินการตามกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ หรือคำสั่งใด หรือมติของคณะรัฐมนตรีในเรื่องใด ถ้ากฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ หรือคำสั่งนั้น หรือมติของคณะรัฐมนตรีในเรื่องนั้นมีได้กำหนดเรื่องการมอบอำนาจไว้เป็นอย่างอื่นหรือมิได้ห้ามเรื่องการมอบอำนาจไว้ ผู้ดำรงตำแหน่งนั้นอาจมอบอำนาจให้ผู้ดำรงตำแหน่งอื่นปฏิบัติราชการแทนได้ ดังต่อไปนี้

๑.ล๑

๑.ล๑

(๗) อธิบดีหรือผู้ดำรงตำแหน่งเทียบเท่าอาจมอบอำนาจให้รองอธิบดี ผู้ช่วยอธิบดี ผู้อำนวยการกอง หัวหน้ากอง หัวหน้าส่วนราชการตามมาตรา ๓๑ วรรคสอง หรือผู้ดำรงตำแหน่งเทียบเท่า หรือผู้ว่าราชการจังหวัด

๑.ล๑

๑.ล๑

^๔ มาตรา ๒๔ ภายใต้บังคับมาตรา ๒๐ การแต่งตั้งให้ข้าราชการตำรวจดำรงตำแหน่ง ให้ผู้บังคับบัญชาแต่งตั้งตามหลักเกณฑ์ ดังต่อไปนี้

๑.ล๑

๑.ล๑

(๘) ตำแหน่งผู้บังคับการหรือเทียบผู้บังคับการ ให้อธิบดีพิจารณาคัดเลือกจากข้าราชการตำรวจยศพันตำรวจเอกขึ้นไป แต่ไม่สูงกว่าพลตำรวจตรีและให้เสนอไปยังคณะรัฐมนตรี เมื่อได้รับอนุมัติจากคณะรัฐมนตรีแล้ว ให้นำความกราบบังคมทูลเพื่อทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯแต่งตั้ง

๑.ล๑

๑.ล๑

^๕ มาตรา ๒๗ ในกรณีที่ไม่มีกรรมการแต่งตั้งผู้รักษาการในตำแหน่งตามมาตรา ๒๖ และมีผู้ดำรงตำแหน่งรอง ให้ผู้ดำรงตำแหน่งรองรักษาราชการแทน ถ้าผู้ดำรงตำแหน่งรองไม่มีหรือมีแต่ไม่อาจปฏิบัติราชการได้ และมีผู้ดำรงตำแหน่งผู้ช่วย ให้ผู้ดำรงตำแหน่งผู้ช่วยเป็นผู้รักษาราชการแทน ถ้ามีผู้ดำรงตำแหน่ง

พ.ศ.๒๕๒๑ เพราะการรักษาราชการแทนตามบทบัญญัติดังกล่าวจะต้องเป็นกรณีที่ตำแหน่งข้าราชการตำรวจว่างลงหรือผู้ดำรงตำแหน่งไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ตามอำนาจหน้าที่ในตำแหน่งที่ดำรงอยู่ และผู้ดำรงตำแหน่งรองหรือผู้ดำรงตำแหน่งผู้ช่วยซึ่งจะเป็นผู้รักษาราชการแทนได้นั้น จะต้องเป็นผู้ดำรงตำแหน่งรองหรือผู้ช่วยของตำแหน่งนั้น ๆ เช่น ตำแหน่งผู้บัญชาการประจำกรมตำรวจว่างลงหรือผู้บัญชาการประจำกรมตำรวจไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ รองผู้บัญชาการประจำกรมตำรวจหรือผู้ช่วยผู้บัญชาการประจำกรมตำรวจย่อมเป็นผู้รักษาราชการแทนผู้บัญชาการประจำกรมตำรวจได้ ซึ่งเป็นคนละกรณีกับกรณีตามปัญหาข้อหาข้อนี้ที่เป็นเรื่องการมอบอำนาจให้ปฏิบัติราชการแทนและผู้รับมอบอำนาจไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ตามที่รับมอบอำนาจ

ด้วยเหตุผลดังกล่าว ในกรณีที่ผู้ช่วยอธิบดีกรมตำรวจทำหน้าที่หัวหน้าตำรวจภาคไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้จึงจะนำบทบัญญัติมาตรา ๒๗^๖ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการตำรวจพ.ศ.๒๕๒๑ มาใช้บังคับไม่ได้ และผู้บัญชาการประจำกรมตำรวจ รองผู้บัญชาการประจำกรมตำรวจ และผู้ช่วยผู้บัญชาการประจำกรมตำรวจ ซึ่งทำหน้าที่รองหัวหน้าตำรวจภาคและผู้ช่วยหัวหน้าตำรวจภาค จะรักษาราชการแทนผู้ช่วยอธิบดีกรมตำรวจทำหน้าที่หัวหน้าตำรวจภาคโดยอาศัยบทบัญญัติดังกล่าวก็ย่อมไม่อาจกระทำได้

(ลงชื่อ) ม. ตันเต็มทรัพย์

(นายไมตรี ตันเต็มทรัพย์)

รองเลขาธิการฯ

รักษาราชการแทน เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มีนายน ๒๕๓๗

รองหรือผู้ช่วยหลายคน ให้ผู้มีอาวุโสตามที่ ก.ตร.กำหนดเป็นผู้รักษาราชการแทน ถ้าไม่มีผู้ดำรงตำแหน่งรองหรือผู้ช่วยหรือมีแต่ไม่อาจปฏิบัติราชการได้ ให้ผู้ดำรงตำแหน่งถัดลงไปซึ่งเป็นนายตำรวจชั้นสัญญาบัตรผู้มีอาวุโสสูงตามที่ ก.ตร.กำหนด เป็นผู้รักษาราชการแทน

^๖มาตรา ๒๗ ในกรณีที่ไม่มีผู้ดำรงตำแหน่งผู้รักษาราชการในตำแหน่งตามมาตรา ๒๖ และมีผู้ดำรงตำแหน่งรอง ให้ผู้ดำรงตำแหน่งรองรักษาราชการแทน ถ้าผู้ดำรงตำแหน่งรองไม่มีหรือมีแต่ไม่อาจปฏิบัติราชการได้ และมีผู้ดำรงตำแหน่งผู้ช่วย ให้ผู้ดำรงตำแหน่งผู้ช่วยเป็นผู้รักษาราชการแทน ถ้ามีผู้ดำรงตำแหน่งรองหรือผู้ช่วยหลายคน ให้ผู้มีอาวุโสตามที่ ก.ตร.กำหนดเป็นผู้รักษาราชการแทน ถ้าไม่มีผู้ดำรงตำแหน่งรองหรือผู้ช่วยหรือมีแต่ไม่อาจปฏิบัติราชการได้ ให้ผู้ดำรงตำแหน่งถัดลงไปซึ่งเป็นนายตำรวจชั้นสัญญาบัตรผู้มีอาวุโสสูงตามที่ ก.ตร.กำหนด เป็นผู้รักษาราชการแทน